

arallegim

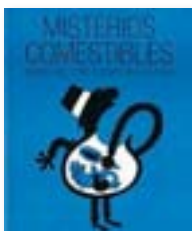
Hamburgueses de rata i altres llegendes urbanes

XAVI SERRA

No passa sovint que una sèrie d'autors canviï d'autors en cada nou episodi, però aquesta és pre-

cisament la gràcia de *Leyendas urbanas*, una col·lecció temàtica que passa revista als mites que formen l'imaginari popular i delaten les nostres angoixes col·lectives: des de l'autoestopista morta als cocodrils que infesten el clavegueram. Contes de la vora del foc que han trobat en internet l'aliat perfecte per propagar-se com la pesta.

Per la col·lecció ja han passat José Domingo parlant de conspiracions, les autores del webcomic *Caniculadas* sobre mites d'institut i David Sánchez, que se centra en l'àmbit dels videojocs. L'última entrega és la succulent *Misterios comestibles*, en què Albert Monteys serveix un banquet de llegendes urbanes a través de la figura de Carlos Hidalgo, inspector sanitari *freelance* que desemmascara els propagadors de boles, investiga per què surt tan barat el menjar xinès i viatja en el temps per esborrar el pecat original de l'estafa alimentària. I entre hamburgueses de rata, calamars d'anús porcí i pollastres hormonats, Monteys desplega el domini aclaparador del gag i la narració còmica que l'han convertit en el millor hereu de l'escola Bruguera en la història actual. ♦♦

MISTERIOS COMESTIBLES
ALBERT MONTEYS
ASTIBERRI
64 PÀG./10€

ALEX RATHS / GETTY

La vida en technicolor

PATRICIA GABANCHO

Aquest és un llibre que jo no hauria llegit mai per iniciativa pròpia, una novel·la amable inscrita en aquest

corrent, avui molt popular, que en podríem dir literatura de l'optimisme. Novel·les que se't posen bé, que no són específicament d'humor, sinó que constitueixen un agradable passeig per la vida quotidiana amb final feliç. Tothom aprendrà alguna cosa quan acabi la història, ningú no haurà pres mal.

És una mena d'autoajuda però més intel·ligent que els manuals estereotipats de superació personal, perquè no es tracta de fer exercicis com qui va al gimnàs a fer pilates, sinó que el llibre presenta un viatge a través de l'experiència, ben detallada, d'un personatge que acabarà sent diferent del que era al comen-

çament. Un periple narrat en technicolor: senzill, humà, entenedor i emotiu. El gènere té algunes regles, que *La libreria dels finals feliços* respecta. La primera és que el personatge protagonista ha de ser mediocre o tenir una vida que ho sigui, perquè el lector –aquest és més aviat un llibre de lectores– s'hi pugui identificar o, com a mínim, perquè no se situï moralment per sota de qui el guiarà en l'aprenentatge vital. L'altra és que l'acció passi en un univers tancat, poblat de tipus humans comprensibles. En aquest cas, una noia sueca viatja a una població petita d'Iowa, on l'espera (se suposa) una dona amb la qual ha intercanviat cartes sobre literatura. La noia era dependenta d'una llibreria que ha tancat i la seva vida han sigut lectures: no ha sortit "allà fora" a viure el que els llibres li han fet sentir. Quan arriba a Iowa, la dona no hi és, esperant-la: però decideix que-

LA LLIBRERIA DELS FINALS FELIÇOS
KATARINA BIVALD
EDICIONS 62/
PLANETA
TRAD. MARC DELGADO
464 PÀG./19€

dar-se i obrir una llibreria en un poble on ningú ha llegit mai res. La seva mera presència de forastera ho canviarà tot.

La lectura d'aquesta aventura és deliciosa. Té l'originalitat de creuar les referències literàries –de literatura de consum– amb el desenvolupament de la vida en aquest lloc de mala mort, farcit de personatges molt ben construïts, molt reals. No hi ha ni un bri de pedanteria. Ni tampoc de dramatisme. La trama es desenvolupa a poc a poc, dia rere dia, amb les seves xafarderies, les ficades de pota, la petita història sentimental, el rerefons que cada persona duu a la motxilla, la solidaritat, l'egoisme. En un marc d'estricta decadència en què, intuïm, es produirà el miracle, un miracle també menut i quotidià. Tots són perdedors, però qui no ho és, avui? L'autora ens fa notar que en la vida més grisa hi ha espurnes valuoses, en les circumstàncies més negatives hi ha esperança, enmig de l'avorriment hi cap el somriure. "No estic gaire segur que en un altre lloc la gent sigui millor", diu un dels personatges.

Entre la literatura i les persones

La gosadia d'aquesta història és precisament la presència dels llibres. És un cant a la literatura o, més ben dit, el punt de trobada exacte entre la literatura i la vida. L'encert és el to menor amb què està escrit, amb una prosa perfecta molt ben traduïda per Marc Delgado, que evita el grinyol que tenen sovint els llibres traduïts de l'anglès, que sonen com les sèries de televisió. L'autora és una jove llibretera sueca, que viu als afores d'Estocolm, i que ha abocat molt d'ella mateixa en el personatge de la Sara. Un personatge que és als antípodes del que va crear Elisabeth Strout partint d'una situació similar: la d'una mestra jubilada, Olive Kitteridge, que no sap què fer davant dels canvis que ha experimentat un petit poble americà, una dona també enfrontada a la interacció amb la comunitat, però des de l'amargor. És la diferència que va d'una autora madura a una jove que veu la vida de color de rosa perquè encara no ha decidit, com diu la solapa de presentació, "si li agraden més els llibres o les persones". ♦♦

Síl·labes i cendres

VÍCTOR OBIOLS

No deu ser casual que Joan Duran i Ferrer hagi escollit com a citació general del recull *Matèria fosca* la primera estrofa

del cant IX dels *Cants d'Abelone* de Joan Vinyoli. Ferrer, doctor en bioquímica i poeta de trajectòria considerable, si tenim en compte l'edat –va néixer l'any 1978–, troba en l'aventura de la llengua poètica una cosa que no li pot donar la disciplina científica, i segurament complementa els dos sabers i els retroalimenta, induint sens dubte una inspiració que deu ser comunicant, i font activa en tots dos coneixements. La fertilitat que suposa aquest perfil és innegable. I l'escriu-

polositat del científic ha de reflectir-se, doncs, en l'ordenació dels elements exposats, més enllà del doll verbal, que pot esplaïar-se i desenvolupar-se amb nerviüda articulació per viarans sorprenents, i configurar un mapa del qual només ell coneix els contorns finals. Aquest esculp, dèiem, ha d'indicar-nos que Ferrer s'endinsarà en el terreny de l'amor amb majúscula, que val tant com dir l'absolut, potser sense connotació religiosa, però sí espiritual.

Aquell "desenfrè quiet" de què parla Vinyoli en el poema citat, i que Ferrer adopta com a actitud, pot ser la

del místic, doblat de poeta, que se sent "escollit" i "mor de sentir-se el fruit" i "no poder-lo dar". Hi ha una mena de "somniaambulisme delirant i lúcid" en aquesta figura d'Abelone "cantant". És un cant, ha de ser un cant, "sense falliments", però la mera voluntat de recerca d'aquest cant ja és tota una declaració de principis.

Comença presentant un *Fosc amor*, jugant amb el recurs dels quadres de pintors coneguts, que vehiculen perplexitats i les tensions que provoca. En segon lloc, la secció *Cabarets buits*, on continua el viatge en una mena de desert emo-

MATÈRIA FOSCA
JOAN DURAN
I FERRER
MOLL
PREMI BERNAT VIDAL I TOMÁS
80 PÀG./9€

cional, i, abans de l'*Epíleg*, el *Tríptic a Youkali*, la cançó de la terra mítica inexistent. Un cop més, encert de la cita, ara de Rosselló-Pòrcel, on "cada llunyania/pren angoixes de veritat". I arriba, per a Ferrer, un moment de descobriment nefast (en el sentit etimològic): "...dins de la paraula/hi passen també les coses/que no hem dit, i la matèria/fosca que manté unides/síl·labes i cendres, ferides,/galàxies que es presenten/sense mai haver-se habitat." És terrible, com ho pot ser a voltes la realitat íntima.

Com deia Cèlia Sánchez-Mústich al pròleg a *Extrema llum*, (premi Recull i Benet Ribas publicat per Pagès el 2014): "La teva extrema llum no ho és perquè il·lumini molt, sinó perquè es despulla molt". ♦♦